

MIYAGA QON QUYILISHI

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

DO‘SANOVA GULSHODA RUZIMURODOVNA

Annotatsiya: Ushbu maqola miyaga qon quyilishi kasalligi kelib chiqish sabablari, klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo‘llash, zamonaviy texnikalardan foydalanishga muljallangan.

Abstract: This article is intended to discuss the causes of cerebral hemorrhage, clinical manifestations, treatment, application of modern treatment methods in this disease, and the use of modern techniques.

Аннотация: Эта статья о кровоизлиянии в мозг. причины заболевания, клиническое лечение, применение современных методов лечения этого заболевания, современные методики.

Miyaga qon quyilishi bu — miya shikastlanishining bir shakli. Uning boshqa nomi apopleksiyadir. Miyaga qon quyilganida uning biror qismiga qon borishi to‘satdan to‘xtaydi. Natijada, miyaning shu qismi bilan bog‘liq barcha tuzilmalar shikastlanadi. Miyaga qon kelishi bir nechta sabablarga ko‘ra buzilishi mumkin:

1. Biron-bir qon tomiri shikastlanishi va bu qon ketishiga olib kelganda.
2. Qon tomirida tromb hosil bo‘lib, qon o‘tishini to‘sib qo‘yganda. Bu jarayon tromboz deb ataladi.
3. Arteriya spazmi paydo bo‘lganda.
4. Qon tomirini biron-bir kichik zarracha, ko‘pincha qonda suzib yuradigan qon quyqasi to‘sib qo‘yganda. Bu jarayon emboliya deb ataladi. Emboliya odatda yurak kasalliklari bilan bog‘liq, ammo boshqa kasalliklar ham emboliyaga sabab bo‘lishi mumkin. Agar siz quyidagi alomatlardan birini ko‘rsangiz, sizda miyaga qon quyilishi mumkin:

Miyaga qon quyilishining sababi unchalik muhim emas. Muhim jihati u keltirib chiqaradigan oqibatlar: harakatimiz, hislarimiz, haroratimiz va ko‘rish qobiliyatimizni boshqaradigan miya qismlariga zarar yetkazishdir. Miyaga qon quyilishining eng keng tarqalgan sababi trombozdir. Ajablanarlisi shundaki, bu turdagi miyaga qon quyilishi hatto harakatsiz holatda ham sodir bo‘lishi mumkin. Masalan, kishi ertalab uyg‘onib, qo‘li, oyog‘i yoki tanasining yarmini qimirlata olmasligi mumkin. Yoki gapirish qobiliyatini qisman yoki butunlay yo‘qotishi mumkin. Bu turdagi miyaga qon quyilishini boshdan kechirgan odamlar yana faol hayot kechirishi mumkin. Ammo odatda ba’zi asoratlar saqlanib qoladi. Miyaga qon

quyilishini davolashda shifokor, birinchi navbatda, uning sabablarini aniqlashi kerak. Buning uchun shifokorga bemorning to'liq tibbiy kasallik tarixi kerak bo'ladi.

Miyaga qon quyilishi natijasida nogiron bo'lib qolgan odamlar ko'pincha jismoniy mashqlar orqali avvalgi holatini tiklashi mumkin. Miyaga qon quyilishi mushaklarga va gapirish qobiliyatiga ta'sir qilganlarga ham bu mashqlar foyda beradi.

Miyaga qon quyilishi, ya'ni gemorragik insultning kelib chiqish sabablari: (qonda glyukoza miqdori oshib borishi natijasida qandli diabet xavfli bosqichga kirib boradi); arteriyaning kengayishi. Bu tug'ma yoki hayot davomida ba'zi sabablarga ko'ra orttirib olingan bo'lishi mumkin; miya tomirlarining qandaydir o'tkir buyum tufayli jiddiy jarohat olishi; gemorragik diatez (tomir devorlarining shikastlanishi, buzilishi); vrach nazorati, maslahatisiz turli antikoagulyantlarni, dorilarni iste'mol qilish; infeksiya tufayli miya to'qimalari shamollashi (ensefalit va boshqalar).

Miyaga qon quyilishi, odatda, katta yarim sharga ziyon yetkazadi. Shu bilan birga, nafas yo'llari, yurak faoliyatiga salbiy ta'sir o'tkazadi. Ammo kasallik belgilari juda tez fursatda ma'lum bo'lgani sababli, vrachlar tashxis qo'yishda qiyinchilikka duch kelishmaydi. Miyaga qon quyilishini jarrohlik operatsiyasi yordamida bartaraf etsa bo'ladi. Ammo bu har doim ham kutilgan natijani bermaydi.

Kasallikning klinik belgilari

Miyaga qon quyilganda inson o'zini juda yomon his etgan holda ko'ngil aynishi, bosh og'rig'i, alahlash yuzaga kelishi mumkin. Agar qon miyadagi asosiy to'qimalarni egallagan bo'lsa, bemor koma holatiga tushib qolishi ehtimoldan xoli emas.

Muolajalar

Miyaga qon quyilishini davolash amaliyoti sira ortga surilmasligi lozim. Aks holda, jarayon bemorni o'limga olib keladi.

Mutaxassislar birinchi navbatda ishni organizmning ziyon ko'rgan qismlarini davolashdan boshlashlari lozim. Shunisi muhimki, bemorni kasalxonaga olib borish juda-juda qisqa, tez fursatda amalga oshirilishi shart.

Qon bosimi doimo nazorat ostida bo'lishi, me'yordan oshib yoki tushib ketmasligi kerak. Bunday paytda peshob haydovchi dorilar ko'rsatilgan tartib va miqdorda iste'mol qilinadi. Farmakologik preparatlar yordamida miya qon tomiri devorlari mustahkamlanib boriladi.

Neyrojarrohlik yo'li bilan davolash

Agar miya hududida gematomalar paydo bo'lsa, anevrizm tomirlar yorilsa, neyrojarrohlik davolash usuli qo'llanadi. Ammo bu usul kasallik paydo bo'lgandan so'ng ikki kun ichida operativ tarzda qo'llanishi lozim. Chunki keyingi kunlarda neyrojarrohlik usulini qo'llash bemorning hayotini jiddiy xavf ostiga solib qo'yadi.

Reabilitatsion terapiya

Insultdan soʻng bosh miyaning qay tarzda zarar koʻrganiga qarab reabilitatsion terapiya belgilanadi. Bunga jismoniy mashqlar, uqalash, elektrostimulyatsiya, magnitoterapiya va boshqa muolaja turlari kiradi. Ular ham mutaxassis nazorati ostida amalga oshiriladi. Basharti bemor gapira olmaydigan holatda qolsa, logoped yordamidan foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://bilim.tma.uz/articles/318>
2. <https://ghealth121.com/treatments/brain-hemorrhage/?lang=uz>